

Interview met Henk Vernooij en Henk van Berkel

Tekst Henk van der Scheer,
foto's Remco Schoonderwoert

Henk Vernooij (links) en Henk van Berkel stuurden een aardig stukje over hun imkerpraktijk naar de redactie van *Bijenhouden*. Daarin gaven zij hun visie op het imkeren met varroaresistente bijenvolken. Een interview in *Bijenhouden* is dan een goede mogelijkheid om hun visie onder de aandacht te brengen.

Imkers met een missie

Het werk in een bijenparadijs

Het gesprek met beide Henken, vrienden en maatjes in het houden van bijen, was thuis bij Henk Vernooij in Houten. Achter het huis opzij van de tuin met struiken en bomen mocht ik eerst de bijenstal bekijken met daarin ongeveer zes bevolkte spaarkasten, een lege korf en een lege demonstratiekast. Henk Vernooij had het steeds maar over zijn bijenparadijs en dat kan ik als imker wel onderschrijven. Beide heren bezitten samen op dit moment 16 bijenstallen verspreid over het Utrechtse Kromme Rijngebied en winteren jaarlijks zo'n 120-140 bijenvolken in. In het voorjaar wordt dat aantal teruggebracht tot ongeveer 65 door verkoop van volken en samenvoegen van kleinere volken. Daarmee bedienen ze de zaadteelt in het Kromme Rijngebied met goede bestuivingsvolken alsmede de fruitteelt, vooral appels en aardbeien. Dat levert een aardige cent op en natuurlijk winnen ze ook honing van fruit, linde, braam en liguster, jaarlijks zo'n 15 kg per volk. In sommige jaren wat meer, in andere wat minder. Kijk ook eens buiten de kast, adviseren ze, want dracht is afhankelijk van het weer. Ze verwerken hun eigen was en persen daar kunstraat van, die ze liever hebben dan die uit de winkel. Die kan verontreinigd zijn met chemicaliën.

Ze 'Aalsteren' en maken combi-broedafleggers ofwel verzamelbroedafleggers. Hun 'Kromme Rijnbijen' vinden ze beter dan carnica's of buckfasten. Die rasbijen halen misschien meer, maar beide Henken zijn uit op gezonde volken. Al die chemie om varroamijten onder de duim te houden vinden ze niks en het darren koppen moest verboden worden, hoor ik. Ze geloven in hun visie om te imkeren met varroaresistente volken, maar daarover zo meteen meer.

Two Bee

Beide Henken zijn al ongeveer vijftig jaar imker. Ze hebben de beginners- en gevorderdencursus gevolgd en daarna is Henk van Berkel ook nog docent bijenteelt geworden. Beiden zijn nu pensionado's, waarbij Henk van Berkel ook nog een tuin van ongeveer 2,5 ha bezit waarop hij zaden teelt samen met zorgmedewerkers. Henk Vernooij speelt jaarlijks voor roetveegpiet, begeleidt beginnende imkers bij praktijklessen en is voorzitter van de lokale bijenhoudersvereniging en van de NBV-groep Utrecht. Hij gaat graag naar scholen om jongelui over het leven van honingbijen te vertellen. Hun imkerij hebben ze 'Two Bee' genoemd. Gevraagd naar de diepere betekenis kreeg ik als antwoord: "dat is het begin van To be or not to be". Eerlijk gezegd denk ik dat ze zichzelf bedoelen als 'twee (nijvere) bijen'.

Varroaresistentie

De drietrapsraket – darrenraat koppen in het voorjaar, mie-renzuur verdampen in de zomer en oxaalzuur druppelen in de winter – stond hen tegen. "Als je niet behandelt wacht hel en verdoemenis, oftewel wintersterfte van volken", aldus beide heren. De handel adverteert dan ook volop met middelen om mijten onder de duim te houden. Dat alles ondanks inspanningen van wetenschappers om varroaresis-

Imkergereedschap

tente volken te selecteren. Dat kan anders en dat zou ook in elke beginnerscursus moeten worden verteld, is hun devies. Contact met Johan Calis, bestuivingsimker in Het Gooi, en lezend over zijn activiteiten met de teeltgroep 'De Vitale Bij' bracht hen tot 'het betere inzicht'.

In 2015 hebben ze overgelarfd van 'resistente' volken van 'De Vitale Bij' en daaruit moeren gekweekt. Daarmee werden tien volken voorzien van een resistente moeder. Die werden uiteraard niet behandeld ter bestrijding van mijten en in het voorjaar van 2016 overwinterden die tien met succes. In de volgende jaren kweekten ze er steeds tien bij en dit jaar hebben ze enkel nog varroaresistente volken die ze onbehandeld laten. Om te zorgen dat er voldoende resistente darren rondvliegen, hangen ze in het vroege voorjaar een raam met darrenkunstraat in elk volk. Dat wordt snel uitgebouwd en levert de gewenste darren. Kennelijk voldoet hun werkwijze, want het effect van andere, niet-resistente darren komt niet tot uiting in hun imkerij. Er treedt geen wintersterfte op.

Wel controleerden ze tijdens mijn bezoek eind november 2022 de mijtval bij drie volken: er vielen nog wel wat mijten. Op mijn vraag of ze een bestrijdingsdrempel hanteren om de mijten de baas te blijven, was het antwoord heel duidelijk. "Nee, wij zijn geen boekhouders, we houden niet bij hoeveel mijten er precies vallen." Wat ik zag was volgens hen slechts een 'steekproef' om te zien of er nog mijten in de volken zaten. Een beperkt aantal zien ze als een goed teken: de volken werken nog steeds aan hun resistentie. Ze zien ieder jaar dat er verschil is in sterkte. Jaarlijks ziet een tiental volken er op het oog mooi sterk uit, een veel groter aantal is acceptabel sterk genoeg en een kleiner aantal moet verenigd worden om op sterkte te komen. Kennelijk kost het de volken veel energie om hun resistentie op peil te houden en groeien ze in het vroege voorjaar niet zo hard, aldus de mening van beide heren.

Ze hebben al een aantal collega-imkers overtuigd van hun gelijk en ook die zijn bezig met het kweken van varroaresistente volken. Dat zouden meer imkers moeten doen, is hun motto. ●